

Święto Konstytucji 3 Maja

Historia

Po burzliwej debacie Sejm Czteroletni dnia 3 maja 1791r. przyjął ustawę rządową, która przeszła do historii jako Konstytucja 3 maja - była drugą na świecie, a pierwszą w Europie, ustawą regulującą organizację władz, ale również prawa i obowiązki obywateli.

Zmieniła ustrój państwa na monarchię konstytucyjną oraz ograniczyła demokrację szlachecką. Ustawa miała na celu ratowanie Polski po I rozbiorze w 1772r. dokonanym przez Prusy, Austrię i Rosję. Została uchwalona przez ówczesnego króla Polski Stanisława Augusta Poniatowskiego, a jej współautorami byli Ignacy Potocki (przywódca opozycji) i Hugo Kołłątaj (pisarz polityczny, publicysta).

Najważniejsze zapisy Konstytucji

- W Konstytucji została podkreślona jedność państwa (jeden rząd, skarb, armia)
- Pierwszy artykuł mówił o roli religii katolickiej, która miała być dominująca
- Drugi uwzględniał rolę szlachty, gwarantując przyznane wcześniej przywileje poza liberum veto, które zostało zniesione
- Artykuł czwarty określał zasady poddaństwa chłopów wobec szlachty
- Ustanowiony został trójpodział władzy
- Funkcję wykonawczą miał pełnić król i rząd, rolę sądowniczą - niezależne trybunały, a władzę ustawodawczą dwuizbowy parlament składający się z Sejmu i Senatu
- Wprowadzona została dziedziczność tronu

Postacie

- Król Stanisław August Poniatowski – król, za sprawą którego Konstytucja 3 maja została uchwalona.
- Stanisław Małachowski - brał udział w ścisłym spisku zorganizowanym przez króla w celu przygotowania projektu konstytucji.
- Adam Naruszewicz - jeden z założycieli Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej - stronnictwa politycznego, powstałego 2 maja 1791, mającego przeprowadzić uchwalenie Konstytucji 3 maja i dbać o nienaruszanie jej postanowień.
- Ignacy Potocki - współautor Konstytucji 3 maja oraz współzałożyciel Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej.

- Joachim Litawor-Chreptowicz - współzałożyciel Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej.
- Hugo Kołłątaj – współautor Konstytucji 3 maja.
- Stanisław Kostka Potocki - uczestnik narad nad projektem ustawy, współzałożyciel Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej.
- Jan Ursyn Niemcewicz - współautor (z Hugonem Kołłątajem) projektu Konstytucji 3 Maja, jeden z założycieli Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej.
- Adam Kazimierz Czartoryski - członek założyciel Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej.

Obchody

Uchwalenie Konstytucji 3 maja zazwyczaj obchodzone jest poprzez różnego typu parady, marsze, zawody sportowe i pikniki rodzinne. Z okazji święta organizowane są liczne pochody trzeciomajowe w różnych miastach w Polsce.

Znaczenie dla Polaków

Konstytucja miała znaczenie rewolucyjne, ponieważ zniósła między innymi liberum veto, wprowadziła nową formę organizacji Sejmu, który miał być „zawsze gotowy”. To święto jest kolejnym elementem budowania pozycji i tworzenia przekonania, że Polacy są narodem, który zasługuje na niezależne państwo. W historii Polski zapisała się jako wielkie wydarzenie.

Bądźmy z niej dumni!!!

Bibliografia

- <https://fiskoteka.pl/zestaw/5500-bohaterowie-i-wazne-postacie-w-konstytucji-3-maja>
- <https://www.dziennikwschodni.pl/tagi.html?tag=konstytucja-3-maja,17078>
- <https://histmag.org/konstytucja-3-maja-i-pozniejsze-polskie-konstytucje-historia-i-dziedzictwo-13231/>